

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๕๐

เรื่องพิหารณาที่ ๑๓/๒๕๕๐

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายภทรบท วรบรรณปรีชา ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายภทรบท วรบรรณปรีชา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้อง ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณีนายภทรบท วรบรรณปรีชา ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยอ้างว่าผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ รวม ๓ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง

ได้ยื่นบัญชี เมื่อเข้ารับตำแหน่งเพียง ๑ ครั้งโดยยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ ส่วนอีก ๒ ครั้ง เมื่อพ้นจากตำแหน่งซึ่งต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และเมื่อพ้นจาก ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีซึ่งต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้อง มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีได้แจ้ง เหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำว่า เดิมผู้ถูกร้องชื่อ “ภัทรบท” ผู้ถูกร้องทราบว่าหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี โดยหลังจากพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริง และเหตุผล ของการไม่ยื่นบัญชี รวม ๖ ฉบับจริง และได้เดินทางมาพบเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. หลายครั้งแต่ผู้ถูกร้อง ก็ไม่ได้ยื่นบัญชีเนื่องจากในยังขาดเอกสารประกอบเกี่ยวกับที่ดิน และบัญชีเงินฝากธนาคารจึงได้ขอผ่อนผัน แต่ก็ได้ดำเนินการใด ๆ ปัจจุบันผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ยื่นบัญชี เนื่องจากต้องเดินทางไปดูแลกิจการทำสวน ที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดสระบุรี และต้องดูแลปู่ที่อายุมาก ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการรวบรวมเอกสาร ประกอบที่ยังขาดอยู่ และหลงลืมที่จะยื่นบัญชีซึ่งผู้ร้องได้พิจารณาแล้วมีมติเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมาย กำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีและกรณีพ้นจากตำแหน่ง มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูป การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยโดยให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่น คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ว่าผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือก่อนยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อครั้งที่ผู้ถูกร้องหมดวาระเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เพราะผู้ถูกร้องยังไม่พร้อมในเรื่องเอกสารประกอบคำชี้แจง ซึ่งเอกสารประกอบคำชี้แจงที่ไม่พร้อมของผู้ถูกร้องนั้นเป็นเอกสารเกี่ยวกับโฉนดที่ดิน ซึ่งโฉนดที่ดินเหล่านี้ถึงแม้จะเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถูกร้อง แต่นายชยันต์ วรธรรมปริชา บิดาของผู้ถูกร้อง เก็บรักษาไว้เพียงผู้เดียวโดยความสัมพันธ์ของผู้ถูกร้องกับบิดาเป็นไปโดยไม่ราบรื่นเท่าใดนัก เสมือนนายจ้างลูกจ้างมากกว่าจะเป็นเหมือนบิดากับบุตร เพราะบิดาของผู้ถูกร้องมีภรรยา ๔ คน ประกอบกับ ผู้ถูกร้องมีปู่ อายุ ๘๕ ปี ซึ่งชรามากแล้วไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องนอนทั้งวัน และขาดคนดูแล ผู้ถูกร้องต้องคอยดูแลตลอดเวลาและผู้ถูกร้องมีบุตร ๒ คน อายุ ๖ ปี และอายุ ๑ ขวบ ๖ เดือน โดยภรรยาเริ่มตั้งครรภ์ประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ ซึ่งในช่วงนั้นผู้ถูกร้องจะเอาใจใส่ดูแลภรรยา โดยผู้ถูกร้องมีเคียดแค้นที่จะหลบเลี่ยงปกปิดหรือจงใจที่จะกระทำผิดกฎหมาย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือไม่โดยเห็นว่าในระหว่างการพิจารณาคำร้องนี้ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยที่มาตรา ๓๐๐ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และบัญญัติให้บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป คดีตามคำร้องนี้จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย และเมื่อปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๓๓๖,๕๒๓,๖๔๕.๔๑ บาท จึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ว่าองค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี เข้าดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันทุกครั้งเมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๘) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยผู้ถูกร้องอ้างว่าได้พยายามติดต่อขอยื่นเอกสารต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หลายครั้งและที่ผู้ถูกร้องยังไม่ได้ยื่นเอกสารเพราะ โฉนดที่ดินที่ผู้ถูกร้องจะต้องใช้ยื่นประกอบนั้นบิดาของผู้ถูกร้องเป็นผู้เก็บรักษาไว้ ผู้ถูกร้องกับบิดามีความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นจึงไม่สามารถนำโฉนดที่ดินดังกล่าวมายื่นได้ ประกอบกับผู้ถูกร้องต้องทำงานเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวและมีภารกิจส่วนตัวต้องดูแลปู่ซึ่งอายุมากดูแลภรรยาซึ่งกำลังตั้งครรภ์และดูแลบุตรทำให้หลงลืม เห็นว่าจากคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องยอมรับข้อเท็จจริงแล้วว่าผู้ถูกร้องทราบดีว่าผู้ถูกร้องมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ เพียงแต่อ้างเหตุผลส่วนตัวซึ่งมิใช่เหตุที่ยกขึ้นอ้างได้ ส่วนข้ออ้างที่ไม่อาจนำโฉนดที่ดินมายื่นได้เนื่องจากบิดาของผู้ถูกร้องเก็บรักษาไว้ เห็นว่าโฉนดที่ดินเป็นเพียงเอกสารประกอบเท่านั้น ซึ่งหากผู้ถูกร้องยังขาดเอกสารดังกล่าวก็สามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้โดยขอคัดผ่อนเฉพาะเอกสารประกอบที่เป็นโฉนดที่ดินดังกล่าว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายภทรบท วรวรรณปรีชา ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์กร

บริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีและกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี มาแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ